

Kovid-19 Tedbirlerine Uyulmazsa İkinci Dalga Gelebilir

Uzmanlar, yeni tip koronavirüs salgınının, dünya genelinde alınan tedbirlere uyulmaması ve kontrol altına alındığı düşüncesiyle önlemlerin kısmi olarak gevşetilmesi halinde ikinci dalgasının yaşanabileceği konusunda uyarıyor. - 18.04.2020

A.A. - İlk kez Çin'in Vuhan kentinde Aralık 2019'da görülen ve kısa sürede Antarktika hariç tüm kıtalara yayılan Kovid-19'da vaka sayısı dünya genelinde 2 milyonu geçerken, iyileşenlerin sayısı 560 bini, yaşamını yitirenlerin sayısı ise 150 bini aştı.

Vuhan'da 76 günlük karantina sürecinin salgının kontrol altına alındığı gerekçesiyle sona erdirilmesi, tedbirlerin azaltılması ve ülke içi seyahatlere izin verilmesi, salgının ne zaman biteceği sorusuna yanıt arayanlarda, "ikinci dalga" endişesine yol açtı.

Kovid-19'da "ikinci dalga" yaşanma ihtimalini AA muhabirine değerlendiren uzmanlar, salgına karşı alınan önlemlerin gevşetilmesinin, henüz ortaya çıkmamış "sessiz enfeksiyonların" topluma yayılmasına neden olabileceğini, bu nedenle dünya genelindeki tedbirlerin sıkı tutulması gerektiğini vurguladı.

"Virüsün değişime uğraması düşük bir ihtimal"

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji Ana Bilim Dalı Tıbbi Viroloji Bilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Kenan Midilli, salgının önlenmesindeki etkili yöntemin izolasyon ve sosyal mesafesinin korunması olduğunu hatırlattı.

Prof. Dr. Midilli, Çin'in özellikle Hubei eyaletinde uygulanan sıkı karantina önlemleri sonucunda salgının şu an kontrol altına alındığının düşünüldüğünü, bundan dolayı Vuhan kentindeki karantina önlemlerinin de kısmi şekilde kaldırıldığını aktardı.

Karantina tedbirlerindeki gevşetmelerin, hala saptanamamış sessiz enfeksiyonların

toplum içerisinde yayılmasına yol açabileceğine dikkati çeken Midilli, bu nedenle karantinanın tümüyle kaldırılmasının yakın gelecek için gerçekçi bir beklenti olmadığını ve uzun bir süre daha durumun yakından izlenerek, gerektiğinde önlemlerin yeniden sıkılaştırılmasının tercih edileceğini ifade etti.

Salgının inişe geçtiği başka ülkelerde de izolasyona dayalı önlemlerin gevşetilerek, salgının yol açtığı ekonomik ve olumsuz psikososyal etkilerin azaltılmaya çalışıldığını anlatan Midilli, “Ancak, salgın Güney Amerika, Afrika ve Hindistan gibi sağlık altyapısı zayıf ya da yetersiz ülkelerde yeni yükselmeye başladığı için bu ülkelerde hastalığın yaz aylarının başında doruğa çıkacağı tahmin edilmektedir. Yaz aylarında salgın hız kesip kontrol altına alınsa bile özellikle başka ülkelerden olabilecek yeni girişler sonucunda salgının kontrol altına alındığı bölgelerde sonbaharda ikinci bir dalga ile karşı karşıya kalınması büyük bir olasılık olarak görülüyor.” diye konuştu.

Prof. Dr. Midilli, virüsün doğal evrim sürecini devam ettirdiğini belirterek, konuşmasını şöyle sürdürdü:

“RNA virüslerinin mutasyon hızı insana göre 1 milyon kata kadar çıkabilmektedir. Ayrıca enfeksiyonlar arttıkça gerek oluşacak bağışıklık yanıtlarının yanı sıra uygulanan ya da gelecekte uygulanacak antiviral tedaviler gerekse rekombinasyonlar farklı genetik özelliklere sahip varyantların ortaya çıkmasında seçirici baskı oluşturacaktır. Bu tarz değişiklikler özellikle antiviral ilaçların geliştirilmesi, kullanılmakta olan PCR testlerinin özgüllük ve duyarlılıklarıyla aşı çalışmaları açısından kritik öneme sahiptir. Nitekim, farklı coğrafi bölgelere özgü kolları da oluşmaktadır. Ancak, şu an için virüsün yakın gelecekte hasta edicilik ve bulaşıcılık özelliklerinde dramatik farklılıklara yol açacak bir değişime uğraması düşük bir ihtimal olarak görülmektedir. İlaç ve aşı geliştirme çabaları yoğun şekilde ve uluslararası iş birliği içerisinde sürdürülmektedir. Fakat, bu çabaların da bir yıldan kısa sürede kullanıma girmesi ve yaygın şekilde üretilerek dağıtılması beklenmemektedir.”

“İzolasyon kurallarına uyulmazsa enfeksiyon devam eder”

Yeditepe Üniversitesi Kozyatağı Hastanesi Tıbbi Mikrobiyoloji Uzmanı Prof. Dr. Pınar Çıragil de Kovid-19'un baskın özellik gösteren ve öne çıkan herhangi bir mutasyona rastlanmadığını, virüsün, tedavi yöntemleri bakımından da bir değişime uğramadığının gözlemlendiğini söyledi.

Prof. Dr. Çıragil, geçen ay yayımlanan ve henüz hakem değerlendirmesine girmemiş bir çalışmada farklı birkaç mutasyon saptandığını, ancak bu konuda daha çok veriye ihtiyaç duyulduğunu ifade etti.

Kovid-19'un ikinci dalgasının yaşanma ihtimaline yönelik Çıragil, şu değerlendirmelerde bulundu:

“Bazı araştırmacılar, Kovid-19 pandemisi için Dünya Sağlık Örgütü ya da kimi ülkelerin sağlık kurumlarının yeterince erken önlem almadığını düşünüyor. İkinci dalga ise izolasyon kurallarına uyulmadığı takdirde bu enfeksiyonun devam edeceği anlamına gelir. Aralık 2019'dan önceki hayatımıza ne zaman döneceğimizin yanıtı aslında bize bağlı. Otoritelerin koyduğu tüm kurallara uyar, evde izole kalır, dışarı çıkmamız gerekiyorsa maske kullanır ve sosyal mesafeyi korursak bu süreç daha da kısılacaktır.”

“İyileşenlerin sayısı, ikinci dalga olasılığını belirleyen parametredir”

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Öğretim Üyesi ve Tıbbi Viroloji Uzmanı Doç. Dr. Fatih Şahiner, Çin'de ağustos ayında ikinci bir Kovid-19 salgını görülebileceğine dikkati çekti.

Aşı kısa zamanda bulunmazsa 2022'ye kadar tedbirlerin süreceğini belirten Şahiner, “Salgın 2024'e kadar devam edebilir.” şeklindeki görüşlerin insanlarda endişe yarattığını ancak bunların sadece birer olasılık ve kanıtlanması çok güç görüşler olduğunu ifade etti.

Enfeksiyonu geçiren bir kişinin 2-3 yıl içinde virüsle tekrar karşılaşması halinde hasta olmayacağını ya da hastalığı hafif geçireceğini savunan Şahiner, “İyileşen ya da hastalığı belirtisiz geçiren bireylerin sayısı, toplumdaki ikinci dalga olasılığını belirleyen en önemli parametredir. Çünkü bu kişilerin her biri yeni bir salgının zincirini kıracak ve enfeksiyonun yayılımını engelleyecektir. Bu kişilerin sayısını şu an bilmiyoruz ancak salgın durduğunda geriye dönük antikor tarama testleri ile toplumda tarama yapılarak belirlenebilir.” değerlendirmesinde bulundu.

Koronavirüsün hem insanlara hem de doğaya yayıldığını ve bu virüsle tekrar karşılaşma olasılığının yüksek olduğunu belirten Şahiner, şöyle konuştu:

“Bu durum enfeksiyonun çok az görüldüğü ülkelerde gerçekleşebilir. Birkaç yıl sonra mevsimsel koronavirüslerde olduğu gibi düşük koruyucu bağışıklık nedeniyle yeni enfeksiyonlar gelişirse hiç karşılaşmamış kişileri daha çok etkileyebilir. Hayvan rezervuarları aracılığıyla döngüde kalabilir ve pandemi olmasa bile hastaneler ya da kapalı alanlarda veya aile içi kümeler şeklinde enfeksiyonlara neden olabilir. Ancak, virüs artık tanındığı ve belki de koronavirüs testi solunum yolları etkenleri arasında rutin olarak

taranacağı için erkenden tanı konur ve gerekli önlemler alınarak salgına dönüşmesi önlenabilir.”

“Yeni bir tür ile yeni epidemiler her zaman olası”

Doç. Dr. Şahiner, Kovid-19'a ilişkin muhtemel senaryoları şu şekilde sıraladı:

“Virüs kaybolmayıp birkaç yıl içinde mevsimsel koronavirüsler gibi toplumun geri kalan kısımlarına da yayılabilir ama bu durumda etkileri ve önemi giderek azalır. Belirli düzeylerde de etkili olsa aşılama ile toplumsal bağışıklık elde edilip yine virüsün etkileri sınırlandırılabilir ya da yeni tedavilerle ölüm oranları azaltılabilir. Koronavirüsün çok sayıda türü var. Tamamen yeni bir tür ile yeni epidemiler her zaman olasıdır. Bu bilinen bir olasılık olduğu için geçmişte birçok kişi tarafından dile getirilmesi nedeniyle çok büyük bir öngörü ya da komplo teorisi şeklinde algılandı. Ancak, birçok bilimsel makalede bu bilgi yer almakta ve bu durum beklenmekteydi.”

İkinci dalga yaşanması halinde virüsün hangi ülkeden ve nasıl yayılacağı konusunu da değinen Şahiner, şunları anlattı:

“Virüsün kalıcı olup olmayacağını bilmiyoruz ancak kalıcı olacağı varsayımından yola çıkarsak, bu herhangi bir ülkeden gelebilir. Ancak hiçbir kontrol önlemi almayan ülkelerde daha uzun süre döngüde kalabilir. Bu ülkeler önlem alamayan gelişmemiş ülkelerin yanı sıra kontrol önlemlerini önemsemeyen gelişmiş ülkeler de olabilir. Asıl önemli olasılık ise virüslerin kalıcı olmasında hayvan rezervuarlarının daha büyük rol oynamasıdır. En uygun hayvan rezervuarlarının ve ara konakçıların bulunduğu ülkeler daha büyük risk potansiyeli taşır. Burada başı yine Çin ve Uzak Doğu ülkeleri çekiyor diyebiliriz. Hem uygun rezervuar hayvanlar var hem de bazı yeme ve içme alışkanlıkları nedeniyle rezervuar hayvanlarla temas olasılıkları daha yüksek.”

Doç. Dr. Fatih Şahiner, Kovid-19'un bazı gen bölgelerinin mutasyona uğrayarak bağışıklık sisteminden kaçtığını ancak bu virüsün diğer RNA virüslerinden farklı olarak mutasyon düzeltme özelliği bulunduğunu ve genomunu bir derece koruduğunu söyledi.

Salgına neden olan virüs için yakın zamanda çok büyük ve hastalığın seyrini iyi ya da kötü yönde değiştirecek mutasyonlar olmasının beklenmemesi gerektiğini dile getiren Şahiner, şunları aktardı:

“Eğer olursa da yine bu virüsle olacaktır. Şu anki mutasyon oranları yüzde 1'in altında. Enfeksiyonu geçirip iyileşenlerin immün sistemleri yine bu virüsü birçok farklı proteinindeki çok sayıda farklı antijenik yapısıyla tanıyor. Risk altındaki ve daha önce bu

virüsle karşılaşmamış bir kişi için günümüzdeki hastalık riski aynı haliyle devam ediyor diyebiliriz. Ancak geliştirilecek bir aşı ya da spesifik bir ilaç bu riski azaltabilir. Bu büyük salgın atlatıldığında hiçbir senaryo bugünkünden daha kötü olmaz. Tamamen yeni bir virüsün ortaya çıkması ise apayrı bir konudur.”

MEVZUAT TAKİP SİSTEMİ 'nin
içerik desteği
E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr
Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA

MARGEM
Tıbbi İçerik Arayış ve Gözetim Merkezi

mevzuattakip.com.trmargem.org.tr